

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Sžf/140/2014
Identifikačné číslo spisu:	9013010019
Dátum vydania rozhodnutia:	27.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:9013010019.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: HANT BA, a.s., Považské Podhradie 77, Považská Bystrica, zastúpeného JUDr. Bohumilom Novákom, advokátom, so sídlom AK Horná 27, Banská Bystrica, proti žalovanému: Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Štefanovičova 5, Bratislava 15, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. MF/26629/2012-71 zo dňa 10. decembra 2012, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/86/2013-32 zo dňa 14. októbra 2014, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/86/2013-32 zo dňa 14. októbra 2014 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave (ďalej v texte rozsudku len ako „krajský súd“ alebo „prvostupňový súd“) podľa § 250j ods. 2 písm. e/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie žalovaného č. MF/26629/2012-71 zo dňa 10. decembra 2012 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Zároveň uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 70,- Eur a náhradu trov právneho zastúpenia 162,90 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku k rukám právneho zástupcu žalobcu.

Žalovaný správny orgán rozhodnutím č. MF/26629/2012-71 zo dňa 10. decembra 2012 mimo odvolacieho konania zrušil rozhodnutie Daňového riaditeľstva SR č. I/226/1258-126708/2010-990618-r zo dňa 15.12.2010, ktorým bol zrušený dodatočný platobný výmer Daňového úradu Považská Bystrica č. 670/230/4130/09/Kav zo dňa 01.10.2009, ktorým bol podľa § 44 ods. 6 písm. b/ bod 1 zákona SNR č. 511/1992 Zb. žalobcovi ako daňovému subjektu vyrubený rozdiel dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie 2006 v sume 65.250,91 Eur.

Krajský súd v odôvodnení uviedol, že podľa § 65 ods. 2 správneho poriadku, správny orgán po preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania rozhoduje vo veci samej. Pôvodné rozhodnutie môže len zmeniť alebo zrušiť. Nie je oprávnený vec zrušiť a súčasne ju vrátiť na nové prejednanie orgánu, ktorý rozhodnutie vydal. Správny poriadok túto právomoc neustanovuje. Jediným dôvodom, ktorý

oprávňuje správny orgán zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie je jeho nezákonnosť, t.j. so zákonom, resp. s iným právnym predpisom. Musí ísť pritom o také porušenie predpisu, ktoré zapríčinilo nezákonnosť rozhodnutia vo veci.

Žalovaný tým, že vo výroku svojho rozhodnutia zo dňa 10.12.2012 zrušil rozhodnutie Daňového riaditeľstva SR zo dňa 15.12.2012 a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie, vyšiel nad rámec svojej právomoci, ktorú mu ukladá správny poriadok.

Ďalšou vadou v konaní a v rozhodnutí žalovaného bolo podľa názoru krajského súdu, že vo svojom rozhodnutí zo dňa 10.12.2012 uviedol obsah rozhodnutia Daňového úradu Považská Bystrica zo dňa 01.10.2009, dôvody odvolania žalobcu proti nemu, dôvody rozhodnutia DR SR zo dňa 15.12.2010, ale nezaoberal sa a nevyhodnotil, či právoplatné rozhodnutie DR SR zo dňa 15.12.2010 bolo v rozpore s hmotným právom, čo je podmienka pri mimoriadnom opravnom prostriedku.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Krajský súd v Bratislave po preskúmaní veci dospel k záveru, že v konaní žalovaného - správneho orgánu bola zistená taká vada, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia a preto rozhodnutie žalovaného zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. e/ O.s.p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Proti predmetnému rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný s poukazom na ustanovenie § 205 ods. 2 písm. f/ v nadväznosti na § 246c ods. 1 O.s.p., keďže mal za to, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Žalovaný uviedol, že Krajský súd posudzoval správnosť postupu ministerstva financií v mimoodvolacom konaní podľa ustanovení zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov. Rozhodnutie ministerstva financií zo dňa 10.12.2012 však bolo vydané podľa ust. § 77 ods. 3 daňového poriadku /zákon č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov/. Podľa § 163 daňového poriadku platného v rozhodnom čase sa na daňové konanie, ktorým je aj konanie o preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania, nevzťahuje správny poriadok. Správny poriadok sa rovnako nevzťahoval na daňové konanie vykonávané podľa zrušeného zákona č. 511/1992 Zb., ktorý sa aplikoval na odvolacie konanie Daňového riaditeľstva SR. Krajský súd v rozsudku vyslovil, že zrušením rozhodnutia Daňového riaditeľstva SR zo dňa 15.12.2010 došlo k vade v konaní ministerstva financií, nakoľko ust. § 65 ods. 2 správneho poriadku mu neustanovuje právomoc rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na nové prejednanie orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, ale len rozhodnutie zrušiť alebo zmeniť. V tejto súvislosti žalobca poukázal na správne ust. § 77 ods. 3 daňového poriadku, podľa ktorého bolo ministerstvo financií oprávnené rozhodnutie Daňového riaditeľstva SR zo dňa 15.12.2010 zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie, ak boli na to dôvody. Tieto dôvody boli dané skutočnosťou, že rozhodnutie Daňového riaditeľstva SR zo dňa 15.12.2010 bolo v rozpore so zákonom. Krajský súd teda nebol oprávnený posúdiť vadu v konaní ministerstva financií podľa správneho poriadku, nakoľko jeho použitie daňový poriadok priamo vylučuje. Táto vada v rozsudku krajského súdu spôsobuje nesprávne právne posúdenie veci, nakoľko nebolo použité správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistený skutkový stav.

K tvrdeniu krajského súdu, že ministerstvo financií sa vo svojom rozhodnutí nezaoberalo a nevyhodnotilo skutočnosť, či rozhodnutie Daňového riaditeľstva SR zo dňa 15.12.2010 bolo v rozpore s hmotným právom žalovaný uviedol, že rozhodnutie Daňového riaditeľstva SR malo priamy vplyv na hmotné právo, nakoľko toto rozhodnutie nerešpektovalo ustanovenia § 44 ods. 1 a 6 zákona č. 511/1992 Zb. platného v rozhodnom čase, podľa ktorého mala byť po daňovej kontrole vo vyrubovacom konaní žalobcovi určená daň v správnej výške. Vyrubovacie konanie je konaním o určení správnej výšky dane, ktorému vždy predchádza daňová kontrola. Zákon č. 511/1992 Zb. neumožňoval, aby po ukončení daňovej kontroly nebolo vo vyrubovacom konaní vo veci výšky dane žalobcu zrušené bez toho, aby o tejto výške akokoľvek rozhodol. V dôsledku uvedeného bolo rozhodnutím Daňového riaditeľstva SR vytvorené vákuum, kedy žalobcovi nebola určená daň, a to napriek začatému daňovému konaniu. Z uvedeného dôvodu bol tento nezákonný stav rozhodnutím žalovaného zákonným postupom zhojený.

Žalovaný zároveň poukázal na vadu v konaní krajského súdu spôsobenú tým, že súd rozhodnutie ministerstva financií zrušil nie v medziach žaloby, ale nad jej rámec, nakoľko skutočnosti, pre ktoré bolo zrušené rozhodnutie ministerstva financií uvádzané v rozsudku krajského súdu, žalobca v žalobe proti rozhodnutiu ministerstva financií ani počas konania krajského súdu neuvádzal a nenamietal. V nadväznosti na uvedené bol rozsudok krajského súdu vydaný ultra petítum, a teda v rozpore s ust. § 250j ods. 2 písm. e) O.s.p., podľa ktorého možno rozhodnutie žalovaného správneho orgánu zrušiť, ak po preskúmaní rozhodnutia a postupu správneho orgánu v medziach žaloby dospel súd k záveru, že v konaní správneho orgánu bola zistená taká vada, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Táto vada v konaní krajského súdu spôsobuje nezákonnosť rozsudku.

Žalovaný žiadal preto, aby najvyšší súd rozsudok krajského súdu zmenil a žalobu zamietol.

Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu podľa § 212 ods. 1 O.s.p., prejednal odvolanie žalovaného bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok je potrebné zrušiť podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. a podľa § 221 ods. 2 O.s.p. vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, a to pre závažné procesné pochybenie spočívajúce v jeho nedostatočnom odôvodnení.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 O.s.p.).

Podľa § 247 ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení tejto hlavy (t.j. druhej hlavy piatej časti) sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona (§ 246c ods. 1 vety prvej O.s.p.).

Súčasťou práva na súdnu ochranu a na spravodlivý proces je nepochybne aj právo na riadne odôvodnenie súdneho verdiktu, ktoré je aj zárukou toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny. Je predpokladom toho, aby strany mohli účinne uplatňovať právo na opravné prostriedky. Napokon je predpokladom kontroly výkonu spravodlivosti zo strany verejnosti.

V odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé (§ 157 ods. 2 O.s.p.).

Citované zákonné ustanovenie je potrebné z hľadiska práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vykladať a uplatňovať tak, že rozhodnutie súdu musí obsahovať dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené.

Súčasťou práva na riadne odôvodnenie je aj to, aby sa súd riadne vysporiadal so všetkými relevantnými námietkami účastníka konania. Nedostatočné vysporiadanie sa s námietkami účastníka konania spôsobuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia.

Posudzujúc obsah odôvodnenia napadnutého rozsudku, odvolací súd dospel k záveru, že krajský súd sa

v odôvodnení rozhodnutia nezaoberal vôbec námietkou žalobcu, že rozhodnutie žalovaného č. MF/26629/2012-71 zo dňa 10.12.2012 je nulitným rozhodnutím, nakoľko ho vydal orgán, ktorý nie je na to vecne príslušný a to s poukazom na ust. § 77 ods. 1 a § 4 ods. 2 písm. b/ bod 1 a 2 zákona č. 563/2009 (daňový poriadok), z ktorého vyplýva, že v danej veci druhostupňovým orgánom nemôže byť ministerstvo financií, keďže vo veci ako prvostupňový orgán rozhodol správca dane.

Naviac krajský súd nechal bez povšimnutia aj ostatné námietky uvedené v žalobe.

Pokiaľ teda v posudzovanej veci krajský súd nepreskúmal komplexne námietky žalobcu, podľa názoru odvolacieho súdu postupoval nedôsledne, čím postihol napadnutý rozsudok znakom nepreskúmateľnosti odvolacím súdom, pričom uvedeným postupom bolo porušené právo účastníkov na spravodlivý a riadny súdny proces, ako aj zásada spravodlivého procesu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd. Ústavný súd SR už vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“ (IV. ÚS 115/03).

V správnom súdnictve je súd viazaný žalobou vymedzeným rozsahom a dôvodmi preskúmania zákonnosti napadnutého rozhodnutia, čomu zodpovedá povinnosť súdu rozhodnúť o všetkých bodoch žaloby a v odôvodnení sa s nimi vysporiadať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z týchto dôvodov napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.), a to bez toho, aby sa zaoberal hmotnoprávnou stránkou odvolania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zároveň považuje za potrebné dodať, že napriek apelačnému opravnému systému, ktorý sa v správnom súdnictve v Slovenskej republike v zmysle príslušnej právnej úpravy uplatňuje, primárne preskúmava zákonnosť napadnutého rozhodnutia správneho orgánu krajský súd ako súd prvého stupňa. Úlohou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu odvolacieho je preskúmať vecnú správnosť prvostupňových rozhodnutí a nie nahrádzať prieskumnú činnosť súdu prvého stupňa vrátane odôvodňovania rozhodnutia.

V ďalšom konaní bude preto povinnosťou prvostupňového súdu opätovne dôsledne preskúmať postupom podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku zákonnosť postupu a rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, prejednať vec v medziach podanej žaloby, odstrániť vytýkané nedostatky, zrozumiteľne sa vysporiadať so žalobnými námietkami žalobcu, vrátane odvolacích námietok žalovaného, znovu o nej rozhodnúť a svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodniť.

V novom rozhodnutí rozhodne krajský súd zároveň i o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednohlasne (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.